

บทที่ 4

หลักการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

หลังจากการศึกษาภาพรวมการดำเนินงานของบริษัทรับสร้างบ้านในบทที่ 3 มาแล้ว เนื้อหาต่อจากนี้ไป จะเป็นการศึกษาหลักการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์การปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทรับสร้างบ้าน ขอบเขตการศึกษาประกอบด้วย การศึกษามาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม หลักการและขอบเขตของการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม องค์การที่เกี่ยวข้องวิชาชีพสถาปัตยกรรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม

4.1 มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม กำหนดขึ้นโดยสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ การศึกษามาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม เพื่อจะทำให้สถาปนิกมีความเข้าใจ และถือปฏิบัติทางวินัยในการให้บริการวิชาชีพ

บทนำ

1. วิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นวิชาชีพที่ต้องการบุคคลผู้ก่อปรด้วยคุณธรรม วัฒนธรรม สติปัญญา ความสามารถสร้าง – สรรค์ และทักษะการให้บริการของสถาปนิก อาจรวมถึงการบริการใดๆ ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของมนุษย์ ทั้งนี้สถาปนิกต้องผดุงไว้ซึ่งคุณธรรมในวิชาชีพของตนและการบริการของสถาปนิกนั้น จะต้องมุ่งไปสู่จุดหมายในการสร้างสรรคสิ่งแวดล้อมที่มีระเบียบและความงาม เจตนาและความสามารถของสถาปนิกต้องก่อให้เกิดการยกย่อง และความเชื่อมั่นเสมอไป สถาปนิกควรแสวงหาโอกาสที่จะให้บริการด้านสร้างสรรคในความปลอดภัย ความงาม และความเป็นอยู่ที่ดีแก่ชุมชน ในฐานะที่เป็นสถาปนิกจะต้องระลึกอยู่เสมอว่าตนมีความผูกพันในทางศีลธรรมต่อสังคม ยิ่งกว่าที่มีกำหนดโดยกฎหมาย หรือการปฏิบัติธุรกิจ ตนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งมีภาระรับผิดชอบอันสำคัญต่อสาธารณะ ดังนั้นในการปฏิบัติสนองความต้องการของลูกค้า สถาปนิกต้องคำนึงถึงผลประโยชน์และความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม
2. ความซื่อสัตย์ในเจตนาของสถาปนิกทุกคน ต้องอยู่เหนือความระแวงใดๆ สถาปนิกจะต้องให้บริการวิชาชีพแก่ลูกค้าและกระทำการเป็นตัวแทนและผู้แนะนำของลูกค้าของตน คำแนะนำของสถาปนิกที่ให้แก่ลูกค้าต้องมีเหตุผล และไม่มี ความลำเอียงใดๆ เจ็บปน ทั้งนี้ในฐานะที่ตนรับผิดชอบต่อการให้คำวินิจฉัยอันเที่ยงธรรม ในการตีความเอกสารสัญญาต่างๆ
3. สถาปนิกทุกคนควรยินดีอุทิศเวลา และความสามารถเพื่อสนับสนุนความยุติธรรม ความเป็นผู้มีมรรยาทอันงาม และความจริงใจในวิชาชีพของตน สถาปนิกต้องบริการและประสานความสามารถทางวิชาชีพของผู้ร่วมงาน ผู้อยู่ในบัญชา และที่ปรึกษา การกระทำของสถาปนิกต้องรอบคอบ สุขุม และทรงไว้ซึ่งความรู้

หมวดที่ 1 พันธกรณี

1.1 พันธกรณีต่อสาธารณะ

- 1.1.1 สถาปนิกอาจเสนอบริการของตนต่อบุคคลใดๆ ได้โดยการคิดค่าตอบแทน ค่าธรรมเนียม เงินเดือน ค่าลิขสิทธิ์ตามมาตราฐานที่ยอมรับกันทั่วไป ในฐานะที่เป็นตัวแทน ที่ปรึกษา ผู้แนะนำหรือผู้ช่วย ทั้งนี้สถาปนิกต้องผดุงไว้ซึ่งคุณธรรมแห่งวิชาชีพอย่างเคร่งครัด
- 1.1.2 สถาปนิกต้องปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาชีพของตนด้วยความสามารถ และจะต้องสนองต่อผลประโยชน์ของลูกค้าของตนและสาธารณะอย่างถูกต้อง
- 1.1.3 สถาปนิกต้องไม่โฆษณาตนเอง หรือยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อตนหรือผลงานของตนในเชิงยกย่อง ใ้อวด ชักจูงให้หลงผิด เว้นแต่จะเป็นเพียงการเผยแพร่ด้านวิชาการ หรือเพื่อแสดงชื่อ วุฒิ ตำแหน่ง ที่อยู่หรือสำนักงานของสถาปนิกเท่านั้น รวมทั้งไม่ประกาศรับรองสินค้าใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 1.1.4 สถาปนิกต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ใช้บังคับการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศ และจะต้องเคารพธรรมเนียมและมาตราฐานที่กำหนดโดยองค์การหรือสมาคมวิชาชีพสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นนั้นๆ

1.2 พันธกรณีต่อลูกค้า

- 1.2.1 สถาปนิกจะต้องให้บริการทางวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งเป็นตัวแทนทางด้านวิชาการ คัดกรองผลประโยชน์ให้แก่ลูกค้า และสิทธิที่พึงปรารถนาของบุคคลต่างๆ ซึ่งมีในสัญญาให้สถาปนิกจัดการ คำแนะนำและคำวินิจฉัยของสถาปนิกจะต้องมีเหตุผลและเที่ยงธรรม
- 1.2.2 การติดต่อของสถาปนิก ไม่ว่าจะด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือ หรือเป็นภาพ ต้องมีความแน่นอน ชัดเจน
- 1.2.3 สถาปนิกต้องไม่รับค่าตอบแทนใดๆ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางการเงิน หรือในทางส่วนตัว เนื่องในการบริการวิชาชีพของตน จากบุคคลอื่น นอกเหนือจากลูกค้าหรือนายจ้างนั้นๆ
- 1.2.4 สถาปนิกจะต้องไม่แสวงหา หรือตกลงรับทำงานโดยรับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าความเหมาะสมตามคุณค่าของงานที่ตกลงจะทำให้กับลูกค้า จนเป็นเหตุให้ตนไม่สามารถจะให้บริการเต็มความรับผิดชอบที่มีต่อลูกค้าของตนและต่อสาธารณะ

1.3 พันธกรณีต่อวิชาชีพ

- 1.3.1 สถาปนิกต้องไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่เป็นความเสียหายต่อผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของวิชาชีพ และควรร่วมทำงานเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ขององค์การวิชาชีพของตน

- 1.3.2 สถาปนิกต้องไม่ประทุษร้าย หรือพยายามประทุษร้าย ไม่ว่าจะโดยรู้หรือโดยเห็นผิด หรือโดยเจตนาร้ายต่อชื่อเสียง โอกาสอันดี หรือวิธีปฏิบัติในทางวิชาชีพของสถาปนิกอื่น
- 1.3.3 สถาปนิกต้องไม่พยายามแย่งงานจากสถาปนิกอื่น ภายหลังจากที่ลูกค้าได้ตกลงว่าจ้าง สถาปนิกอื่นนั้นเป็นที่แน่นอนแล้ว สถาปนิกต้องไม่เสนอตัวเข้ารับงานจนกว่าจะได้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้สถาปนิกอื่นนั้นทราบความจริง และได้รับการบอกเล่าจากเจ้าของว่าได้เลิกจ้างสถาปนิกอื่นนั้นแล้ว
- 1.3.4 สถาปนิกไม่พึงเสนอบริการของตนในการประกอบแข่งขันที่ไม่ยุติธรรม หรือไม่ได้รับการรับรองจากสมาคมฯ

1.4 พันธกรณีต่อวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สถาปนิกต้องยินดีอุทิศเวลา ความสามารถ กำลังกาย กำลังทรัพย์ ร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนความยุติธรรม การเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ ตลอดจนการยอมรับและให้การสนับสนุนส่งเสริมผลประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพออกแบบและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษามาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม ทำให้เห็นว่าการทำงานของสถาปนิกนั้น มีความเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่างๆมากมาย สถาปนิกจึงพึงตระหนักอยู่เสมอว่าการปฏิบัติวิชาชีพของตนนั้นจะต้องคงไว้ซึ่งมาตรฐานแห่งวิชาชีพ และเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างแท้จริง

4.2 หลักการและขอบเขตการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

วิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นวิชาชีพที่ทรงเกียรติ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการสร้าง การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของประเทศชาติ สถาปนิกทุกคนจึงต้องทำความเข้าใจในขอบเขตในการปฏิบัติวิชาชีพของตนให้ถ่องแท้ เพื่อจะสามารถให้บริการวิชาชีพด้วยความสามารถที่เต็มศักยภาพอย่างแท้จริง

4.2.1 หลักการสำคัญของวิชาชีพ

หลักการสำคัญของการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม มีดังต่อไปนี้¹

1) ความรอบรู้และความชำนาญ (Expertise)

สถาปนิกจะต้องผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างมีระบบ มีความรู้ ความชำนาญ มีหลักทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นมาจากการศึกษาในสถาบันการศึกษาและการปฏิบัติงานจริง

¹ สภาสถาปนิก, เอกสารประกอบการอบรม เรื่องการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม (กรุงเทพมหานคร: สภาสถาปนิก, 2546), หน้า 1-5.

ผ่านการฝึกฝนตามมาตรฐานที่สภาสถาปนิกกำหนด มีประสบการณ์ในโครงการศึกษาสถาปัตยกรรม หรือการฝึกอบรมและการทดสอบต่างๆ โดยองค์วิชาชีพสถาปัตยกรรม ทั้งนี้เพื่อให้สาธารณชนมั่นใจได้ว่าสถาปนิกที่ออกไปปฏิบัติวิชาชีพเป็นผู้ที่ผ่านมาตรฐาน อันเป็นที่ยอมรับ มีความสามารถที่จะปฏิบัติวิชาชีพเพื่อให้บริการได้อย่างเหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้น สถาปนิกจะต้องมีหน้าที่ในการดำรงความรู้และร่วมพัฒนาความรู้แห่งวิชาชีพให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ทั้งยังจะต้องเคารพต่อกฎระเบียบ ต่อสมาคมวิชาชีพในสังกัด และองค์วิชาชีพที่ควบคุมกำกับดูแล และที่สำคัญต้องให้ความร่วมมือสนับสนุนความเจริญก้าวหน้าขององค์การอย่างต่อเนื่องสืบไป

2) อิสระทางความคิด (Autonomy)

สถาปนิกจะต้องมีความอิสระในความคิด บนพื้นฐานของจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ สถาปนิกจะต้องให้คำแนะนำที่เหมาะสม ถูกต้องตามหลักวิชาการและตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ และตรงต่อวัตถุประสงค์ของลูกค้าและผู้ใช้อาคาร สถาปนิกมีหน้าที่ร่างไว้ซึ่งอุดมคติแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยไม่ยอมให้สิ่งล่อใจใดๆ มามีผลต่อความคิดเห็นทางวิชาชีพ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักวิชาการทางสถาปัตยกรรม นอกจากนี้ สถาปนิกยังมีหน้าที่ในการเคารพด้วยบทกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการประกอบวิชาชีพด้วยการศึกษาให้เข้าใจ รวมทั้งพิจารณาถึงผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดถี่ถ้วน

3) พันธกิจของสถาปนิก (Commitment)

ในฐานะที่เป็นตัวแทนของลูกค้าและสังคม สถาปนิกจะต้องอุทิศตนให้กับงาน โดยปราศจากความเห็นแก่ตัว มีหน้าที่ให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเต็มความสามารถ เชกเช่นมืออาชีพ ปฏิบัติงานอย่างไม่มีอคติและไม่มีใจเอินเอียงไปยังฝ่ายใด เพื่อประโยชน์แห่งตน

4) ความรับผิดชอบทางวิชาชีพ (Accountability)

สถาปนิกจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบและพันธกรณีที่จะต้องมีต่อสาธารณะต่อวิชาชีพ และต่อผู้ร่วมวิชาชีพ การให้คำแนะนำแก่ลูกค้าควรทำอย่างรับผิดชอบ ปราศจากอคติ และครอบคลุมทั้งข้อดี และข้อเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยมีความรอบคอบ ระมัดระวังถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อถือให้ผู้มาว่าจ้างและสังคมโดยรวม

4.2.2 ขอบเขตการบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ขอบเขตการบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมนี้ กำหนดไว้เป็นแนวทางเพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ และเงื่อนไขของแต่ละงาน ทั้งนี้งานในแต่ละสาขาวิชาชีพอาจมีขอบเขตงานที่แตกต่างกันออกไปในรายละเอียดตามความเหมาะสม ซึ่งขอบเขตงานบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม สามารถแบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้²

1. งานบริการหลักขั้นมูลฐาน (Basic Core Service)
2. งานบริการหลักอื่นๆ (Other Core Service)
3. งานบริการเสริม (Additional Service)
4. งานบริการพิเศษเฉพาะทาง (Specialized Service)

1. งานบริการหลักขั้นมูลฐาน (Basic Core Service)

งานบริการหลักขั้นมูลฐาน คือ งานออกแบบ ซึ่งเป็นหนึ่งในชนิดงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วยชนิดและลักษณะงานในวิชาชีพควบคุม

งานออกแบบ หมายถึง การกำหนดรูปแบบการวางผังของโครงการ และ/หรือ การกำหนดรูปแบบองค์ประกอบงานในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก ที่ใช้ในการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง รวมทั้งการศึกษา การวางแผน การกำหนดขอบเขต ความสัมพันธ์ และการพิจารณารูปแบบงานในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก เพื่อการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง ขอบเขตของงานบริการหลักขั้นมูลฐาน ประกอบด้วย

ก) งานบริการช่วงก่อนการออกแบบ (Predesign Stage Service)

งานบริการช่วงก่อนการออกแบบ มีหลากหลาย แตกต่างกันในรายละเอียด โดยขึ้นอยู่กับประเภทของงาน และความต้องการของเจ้าของงาน งานในช่วงนี้เป็นกระบวนการเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการออกแบบ ซึ่งประกอบด้วย

- ตัวโครงการ : วัตถุประสงค์ เงื่อนไข เวลา งบประมาณ ความต้องการต่างๆ และพื้นที่ใช้สอย เจ้าของงานเป็นผู้จัดเตรียมข้อมูลเหล่านี้ทั้งหมด
- พื้นที่ / ที่ตั้ง : ขอบเขตที่ดิน ลักษณะทางกายภาพ และคุณสมบัติของดิน เจ้าของงานเป็นผู้จัดเตรียมข้อมูลเหล่านี้ทั้งหมด

² สภาสถาปนิก, เอกสารประกอบการอบรม เรื่องการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม (กรุงเทพมหานคร: สภาสถาปนิก, 2546), หน้า 4-10.

- ข้อกฎหมาย : กฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ ได้แก่ ผังเมือง กฎหมายอาคาร กฎหมายก่อสร้าง สถาปนิกเป็นผู้นำเสนอเพื่อพิจารณาร่วมกัน

ข) การออกแบบร่าง (Schematic Design Service)

เป็นขั้นตอนแรกของช่วงออกแบบเพื่อหาข้อสรุปลักษณะสถาปัตยกรรมเบื้องต้น โดยการนำข้อสรุปจากงานช่วงก่อนการออกแบบ มาเป็นแนวทางการวางแผนความคิดหลักของงานออกแบบและพัฒนาขึ้นเป็นแบบร่างซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะ สัดส่วน ขนาด ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและวัสดุพอสั่งเซป รวมไปถึงค่าก่อสร้างเบื้องต้น แล้วนำเสนอต่อเจ้าของงาน ทั้งนี้อาจมีการแก้ไขปรับปรุง จนกระทั่งได้ข้อสรุปเป็นแบบร่างสุดท้าย

ค) การพัฒนางานออกแบบ (Design Development Service)

เป็นกระบวนการพัฒนางานออกแบบทั้งทางสถาปัตยกรรม โครงสร้าง และงานระบบ ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนงานออกแบบให้สอดคล้องกับข้อมูลและ/หรือ ความต้องการที่เปลี่ยนไปเพื่อนำเสนอต่อเจ้าของงาน จนกระทั่งได้ข้อสรุปเป็นแบบพัฒนาสุดท้าย ประกอบกับการประมาณค่าก่อสร้างในขั้นตอนนี้ กรณีงานไม่มีความซับซ้อนมาก ขั้นตอนการพัฒนาแบบงานออกแบบนี้ อาจผนวกอยู่กับขั้นตอนการออกแบบร่าง

ง) การจัดทำแบบและเอกสารสำหรับการขออนุญาต (Construction Permit Documentation Service)

เป็นกระบวนการจัดทำแบบก่อสร้างสำหรับงานโครงการที่มีชนิดและขนาดภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายหรือข้อกำหนดขององค์กรท้องถิ่น ให้เจ้าของโครงการทำการยื่นแบบและเอกสารขออนุญาตปลูกสร้างอาคารก่อนดำเนินการปลูกสร้างจริง โดยมีรายละเอียดของแบบ และเอกสารตามที่กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนดท้องถิ่น และองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ เพื่อการขออนุญาตปลูกสร้าง ซึ่งสถาปนิกจะต้องศึกษาและปฏิบัติตามข้อกำหนดของการขออนุญาตโดยเคร่งครัด

จ) การจัดทำแบบและเอกสารสำหรับการก่อสร้าง (Construction Documentation Service)

กระบวนการสุดท้ายของช่วงการออกแบบ เป็นการจัดทำแบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบก่อสร้าง(Construction Specification) ของงานทุกสาขาที่เกี่ยวข้องตามความรับผิดชอบหลังจากการจัดทำแบบ และเอกสารเพื่อการขออนุญาตปลูกสร้าง โดยมีข้อมูลและรายละเอียดเพิ่มเติมให้เพียงพอสำหรับการก่อสร้างที่มีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน และเหมาะสมกับประเภทงาน

นั้นๆ แบบและเอกสารสำหรับงานก่อสร้างนี้ ต้องสามารถสื่อสารกับบุคลากรฝ่ายต่างๆ ได้ข้อมูลครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ กรณีที่เป็นงานก่อสร้างในประเทศไทย ให้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักของแบบก่อสร้างและรายการประกอบแบบก่อสร้าง

ฉ) การบริการช่วงการคัดเลือกผู้ก่อสร้าง (Tender Stage Service)

เป็นการให้คำปรึกษาด้านเอกสาร ข้อมูล และรายละเอียดที่จำเป็นให้แก่เจ้าของงานเพื่อนำไปประกอบการประมูล และ/หรือ การคัดเลือกผู้ก่อสร้างที่เหมาะสม

ช) การบริการช่วงการก่อสร้าง (Construction Stage Service)

เป็นการดูแลการก่อสร้างให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และรายละเอียดของแบบ และรายการประกอบแบบก่อสร้าง ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของสถาปนิกผู้ออกแบบ อันประกอบด้วย

- การตรวจเยี่ยมสถานที่ก่อสร้างเป็นครั้งคราว เพื่อตรวจดูการก่อสร้างทั่วไป และความก้าวหน้าของงาน
- การให้ข้อมูลและรายละเอียดเพิ่มเติมที่จำเป็น ที่สืบเนื่องจากข้อมูลในแบบ และรายการประกอบแบบก่อสร้าง หรือสืบเนื่องจากปัญหาระหว่างการก่อสร้าง
- การอนุมัติวัสดุและรายการก่อสร้างที่จำเป็น ซึ่งอาจมีผลต่อความงามของงานออกแบบ หรือที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการก่อสร้าง

อนึ่ง หากเนื้อหาส่วนใดของงาน เข้าข่ายงานบริการประเภทอื่น ควรแยกงานบริการส่วนนั้นออก ทั้งในแง่ขอบเขตความรับผิดชอบและค่าบริการ วิชาชีพให้เป็นสัดส่วนต่างหาก เพิ่มเติมนอกเหนือจากงานบริการหลักขั้นพื้นฐาน

2. งานบริการหลักอื่นๆ (Other Core Service)

งานบริการหลักอื่นๆ คือ งานประเภทที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยชนิดและลักษณะงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม อันนอกเหนือไปจากงานออกแบบ งานที่อยู่ในข่ายงานบริการหลักอื่นๆ ได้แก่

ก) งานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง

หมายความว่า การบริหารจัดการ หรือควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การขอมแซม การดัดแปลง การรื้อถอน หรือการเคลื่อนย้าย งานในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม ให้เป็นไปตามรูปแบบและรายการในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม

ข) งานตรวจสอบ

หมายความว่า การตรวจและวินิจฉัยแบบ เอกสารก่อสร้างและงานสถาปัตยกรรมแต่ละสาขา และให้หมายรวมถึง การสำรวจ การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการหาข้อมูลและสถิติต่างๆ เพื่อใช้ในการตรวจและวินิจฉัย และตรวจสอบตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ค) งานวางโครงการและวางผัง

หมายความว่า การศึกษา จัดทำรายละเอียดโครงการ หรือการกำหนดรูปแบบแผนผังของโครงการในงานสถาปัตยกรรมในแต่ละสาขา

ง) งานให้คำปรึกษา

หมายความว่า การให้ข้อแนะนำ หรือคำปรึกษาเกี่ยวกับงานออกแบบงานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง งานตรวจสอบ งานวางโครงการและงานวางผังในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม

จ) งานรับรองผลแห่งวิชาชีพ

หมายความว่า งานตรวจสอบและรับรองผลแห่งการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพ หรือ งานในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม

3. งานบริการเสริม (Additional Service)

งานบริการเสริม คือ งานที่สถาปนิกทั่วไปสามารถให้บริการได้ เมื่อได้รับการร้องขอเป็นกรณีเพิ่มเติม ขอบเขตความรับผิดชอบและค่าวิชาชีพงานบริการเสริมนี้ แยกเป็นสัดส่วนต่างหากจากขอบเขตการบริการประเภทอื่น ปัจจุบันงานที่อยู่ในข่ายงานบริการเสริม ได้แก่

- การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
- การศึกษางบประมาณโครงการ
- การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบ
- การจัดทำข้อกำหนดโครงการ
- การวิเคราะห์และคัดเลือกที่ตั้งโครงการ
- การประสานงานกับหน่วยงานหรือฝ่ายต่างๆ
- การวางผังโครงการ
- การวางผังพื้นที่ภายในอาคารเพื่อการขายหรือเช่าโครงการ
- การจัดทำแบบ ทักษะภาพ แผนภูมิ หรือหุ่นจำลอง สำหรับประกอบการประชาสัมพันธ์ หรือการขายโครงการ
- การดำเนินการขออนุญาตต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
- การสำรวจและตรวจสอบอาคาร
- การเป็นอนุญาโตตุลาการ

- การเป็นพยานในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางสถาปัตยกรรม

4. งานบริการพิเศษเฉพาะทาง (Specialized Service)

งานบริการพิเศษเฉพาะทาง คือ งานที่สถาปนิกสามารถให้บริการได้ หากมีความสามารถเพียงพอ หรือสามารถจัดเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานพิเศษเฉพาะทางนั้นๆ โดยทั่วไปขอบเขตความรับผิดชอบและคำวิชาชีพงานบริการเสริมนี้ แยกเป็นสัดส่วนต่างหากจากขอบเขตการบริการประเภทอื่น งานที่อยู่ในข่ายงานบริการเสริม ได้แก่

- การวางผังการใช้ที่ดินและการวางผังชุมชนและเมือง
- การออกแบบชุมชน
- การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม
- การออกแบบตกแต่งภายใน
- การออกแบบกราฟิก เครื่องหมาย และป้ายต่างๆ
- การออกแบบระบบดูดซับเสียงของอาคาร
- การออกแบบระบบเสียงของอาคาร
- การออกแบบแสงสว่างภายในและภายนอกอาคาร
- การออกแบบและศึกษาด้านพลังงานในอาคาร
- การออกแบบรายละเอียดองค์ประกอบพิเศษของสถาปัตยกรรม
- การออกแบบผลิตภัณฑ์
- การบริหารอาคาร
- การบริการให้คำปรึกษาด้านราคาก่อสร้าง
- การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- การบริการด้านกฎหมายอาคาร
- การออกแบบสถาปัตยกรรมที่มีสาระหลักของรูปแบบเกี่ยวเนื่องกับศิลปวัฒนธรรมไทย
- การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชน

จากการศึกษาขอบเขตงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรม จะเห็นได้ว่าสถาปนิกสามารถที่จะให้บริการวิชาชีพได้ค่อนข้างหลากหลาย ทั้งนี้รวมถึงการทำงานในบริษัทรับสร้างบ้าน ซึ่งสถาปนิกสามารถที่จะให้บริการวิชาชีพในหน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากการเป็นผู้ออกแบบบ้านเพียงอย่างเดียว ซึ่งการที่สถาปนิกจะให้บริการในด้านใดนั้น สถาปนิกต้องประเมินความสามารถของตนเอง ตลอดจนหมั่นศึกษาเรียนรู้การทำงานในบทบาทหน้าที่อื่นๆ ซึ่งการทำงานในบริษัทรับสร้างบ้าน ถือเป็นแหล่งเรียนรู้งานที่หลากหลายสำหรับสถาปนิก

4.3 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม

งานสถาปัตยกรรม เป็นงานที่มีผลกระทบต่อสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม วิชาชีพสถาปัตยกรรมจึงเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ถูกควบคุม ให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและถูกต้องเหมาะสม จำเป็นที่จะต้องมีผู้ดูแล และองค์กรทางวิชาชีพ ที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการประกอบวิชาชีพตามกฎหมายโดยตรงนั่นคือสภาสถาปนิก และยังมีองค์กรที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนวิชาชีพอย่างสมาคมสถาปนิกสยามฯ และสมาคมที่เกี่ยวข้องอื่นๆต่อวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกประเทศ ผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมยังถือเป็นผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านที่ได้รับการคุ้มครองและควบคุมตามกฎหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษา และผ่านการทดสอบ เพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ยังถูกควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายต่างๆด้วย

4.3.1 องค์กรทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า องค์กรที่มีส่วนบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นอาจแบ่งออกเป็น

- 1) สภาสถาปนิก
- 2) สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
- 3) องค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

1) สภาสถาปนิก

ปัจจุบันวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นถูกควบคุม กำกับ ดูแล จาก สภาสถาปนิก โดยตรง ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการในการรับรองความรู้ ความชำนาญ ออกใบอนุญาต พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้กับสถาปนิก เป็นผู้ควบคุมความประพฤติ และการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ และข้อกำหนดต่างๆที่ได้ระบุไว้ สภาสถาปนิกถูกจัดตั้งเป็น นิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2543 เพื่อดำเนินงานต่างๆแทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือ ก.ส.เดิม นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการทำหน้าที่อื่นๆเพิ่มเติมด้วย เช่น การทำหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม การให้บริการทางด้านวิชาการต่างๆให้แก่ประชาชน ให้คำปรึกษาต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านสถาปัตยกรรม รวมถึงการเป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย เป็นต้น³

³สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 หมวดที่ 1 สภาสถาปนิก

นอกจากสภาสถาปนิกจะมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ชัดเจนแล้ว ยังเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการการควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่กำหนดทั้งการออกใบอนุญาต พักใช้หรือเพิกถอน รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปับตรในการประกอบวิชาชีพ รับรองความรู้ความชำนาญ เสนอแนะรัฐมนตรีในการกำหนดและเลิกสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมและออกข้อบังคับต่างๆ ทำให้สถาปนิกผู้ที่ยังคงทำการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมอยู่นั้นจึงต้องขึ้นต่อสภาสถาปนิกทุกคน และยังคงเป็นสมาชิก⁴ของสภาสถาปนิก โดยการสมัครและต้องชำระค่าธรรมเนียมรักษาสมาชิกสภาไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อการรักษาสถิติและหน้าที่และการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่พระราชบัญญัติได้ระบุไว้

2) สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

ในปี พ.ศ. 2476 สถาปนิกซึ่งสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศจำนวนหนึ่งได้ปรึกษาหารือในการจัดตั้งสมาคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้เจริญ เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป และเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในระหว่างสมาชิกด้วยกัน ในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2477 จึงมีการประชุมใหญ่ของสมาคมฯเป็นครั้งแรก ได้เริ่มแต่งตั้งกรรมการและได้รับอนุญาตจดทะเบียนเป็นสมาคมวิชาชีพถูกต้องตามกฎหมายเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2477

จากนั้นในปี พ.ศ. 2484 สมาคมสถาปนิกสยามได้หยุดลงโดยปริยายเนื่องจากอยู่ในภาวะสงครามกรณีพิพาทอินโดจีนและวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตลอดจนการสิ้นชีพิตักษัย ของ ม.จ.อิทธิเทพสรรค์ กฤดากร ผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานของสมาคมฯ แต่ก็ได้กลับมาฟื้นฟูอีกครั้งในช่วงปลายปี พ.ศ. 2488 โดยยังยึดถือแนวนโยบายเก่าไว้ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้เข้าเป็นสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ในปี พ.ศ. 2497 และดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน

สมาคมสถาปนิกสยามฯได้มีส่วนในการผลักดันวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้มีการพัฒนา สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับวิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม นอกจากนี้ยังได้มีการมีกิจกรรมต่างๆที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกอย่างมากมาย และเมื่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมเติบโตขึ้น จำนวนสถาปนิกมีจำนวนมากขึ้น สมาคมสถาปนิกสยามฯยังทำหน้าที่เป็นองค์กรที่เข้ามา มีบทบาทและถือเป็นตัวแทนในการควบคุมดูแลสถาปนิกด้วยการจัดให้มีการลงทะเบียนเป็นสมาชิก โดยสถาปนิกทุกคนจะต้องมีการขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกสมาคมฯ เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่อคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม(ก.ส.) ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ออกใบอนุญาตในขณะนั้น

⁴ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 หมวดที่ 2 สมาชิก

ภายหลังมีการจัดตั้งสภาสถาปนิกอย่างเป็นทางการแล้วนั้น สมาคมสถาปนิกสยามฯได้ปรับบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแล สถาปนิก ไปเป็นองค์กรอิสระที่มีบทบาทชัดเจนมากขึ้นในการที่จะมุ่งเน้นในการส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ สนับสนุนวิชาชีพให้มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในทุกๆด้าน และไม่เพียงแต่บทบาทในวิชาชีพเท่านั้น และสมาคมสถาปนิกสยามฯ ยังได้แสดงบทบาทที่ชัดเจนในสังคม ที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นที่เชื่อถือของประชาชนและสถาบันทั้งในประเทศและในต่างประเทศ ด้วยความเป็นองค์กรทางวิชาชีพของสถาปนิกส่วนใหญ่ สมาคมสถาปนิกสยามฯ จึงมีบทบาทเป็นผู้ตรวจสอบทางสังคมในบางประการให้มีหลักปฏิบัติวิชาชีพเป็นไปด้วยความชอบธรรมทั้งการที่สถาปนิกเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิ และทั้งการที่สถาปนิกเป็นผู้ละเมิดสิทธิและไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน สมาคมจึงได้ทำหน้าที่ในการควบคุมสถาปนิกในทางอ้อมไปโดยปริยายด้วย

3) องค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

นอกจากองค์กรทางวิชาชีพภายในประเทศ ที่มีความเกี่ยวข้องกับสถาปนิกโดยตรงอย่างสภาสถาปนิกและสมาคมสถาปนิกสยามฯแล้ว ยังมีองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมด้วยทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น

- สมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย (ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.tida.or.th)
- สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย (ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.thailandscapenet.net)
- สมาคมนักผังเมืองไทย (ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.tcps.or.th)
- สมาคมสถาปนิกชุมชนเมืองไทย
- สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.eit.or.th)
- สมาคมวิศวกรที่ปรึกษาแห่งประเทศไทย
- สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.tca.or.th)

4.3.2 สถาบันการศึกษาสถาปัตยกรรม

การเปิดหลักสูตรด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งสาขาวิชาสถาปัตยกรรมขึ้นที่โรงเรียนเพาะช่าง และพัฒนามาเป็นโรงเรียนสอนสาขาสถาปัตยกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. 2476 ต่อมาได้จัดตั้งเป็นแผนกอิสระในคณะวิศวกรรมศาสตร์ และได้รับการจัดตั้งเป็นคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะแรกในประเทศไทย ใน พ.ศ. 2482 และได้ผลิตบัณฑิตทางสถาปัตยกรรมมาจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบัน มีสถาบันการศึกษาสถาปัตยกรรมภาครัฐทั้งสิ้น 13 แห่ง ในส่วนของภาคเอกชนทบวงมหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้มหาวิทยาลัยเอกชนเปิดการสอนหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 5 มหาวิทยาลัย คือ

- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
  - คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
  - คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
  - คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
  - คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษ
- นอกจากนั้น ยังมีสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์อยู่ในปัจจุบันอีก 2 แห่ง โดยใช้หลักสูตรเดียวกับวิทยาเขตอุเทนถวาย คือ
- ภาควิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิศวกรรม สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ. นครราชสีมา
  - ภาควิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีภาคเหนือ (พายัพ) จ. เชียงใหม่

นอกจากการเรียนการสอนในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์โดยตรงแล้ว ยังมีหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่า ในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม คือ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม (สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมภายใน) ซึ่งมีการสอนในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตลอดจนหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.) สาขาสถาปัตยกรรม สาขาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม และสาขาเทคโนโลยีการก่อสร้าง ในสถาบันเทคโนโลยี หรือวิทยาลัยเทคนิคต่างๆ อีกจำนวนหนึ่ง

สถาบันการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมต่างๆเหล่านี้ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อออกมาให้บริการวิชาชีพในหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งบริษัทรับสร้างบ้าน ในขณะที่สมาคมสถาปนิกสยามมีบทบาทในการส่งเสริมและเผยแพร่วิชาชีพสถาปัตยกรรม สมาสถาปนิกก็มีบทบาทในการกำหนดกรอบและกำกับดูแลผู้ปฏิบัติวิชาชีพ การศึกษาเนื้อหาในส่วนนี้จึงทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ขององค์กรทางวิชาชีพและสถาบันการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม ผู้วิจัยเห็นว่าการจะส่งเสริมวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคม จะต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งสองสถาบันข้างต้น เป็นสำคัญ

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วย จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8(6) แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 ว่าด้วยเรื่องสภาสถาปนิกมีอำนาจและหน้าที่ในการออกข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม และการประพฤตินิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 39 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายสภาสถาปนิกโดยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษแห่งสภาสถาปนิกออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545”
- ข้อ 2 ในข้อบังคับนี้ “ผู้ประกอบการวิชาชีพ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543
- ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อใดข้อหนึ่งในข้อบังคับนี้ ให้ถือว่าผู้ประกอบวิชาชีพผู้นั้นประพฤตินิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม

4.4.1 จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมและบทลงโทษ

จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นพัฒนามาจากอยู่ในข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545 แบ่งเป็น 4 หมวดหมู่และมีเนื้อหา ดังต่อไปนี้

หมวด 1 จรรยาบรรณต่อสาธารณะ

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 และบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม

หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่กระทำการใดๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทำด้วยความตั้งใจ และเต็มความสามารถตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการให้สนองต่อประโยชน์ของผู้ว่าจ้าง และสาธารณะอย่างถูกต้อง

ข้อ 4 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรม หรือใช้อิทธิพลหรือให้ผลประโยชน์แก่บุคคล เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับหรือไม่ได้รับงาน

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อย่างใดแก่เจ้าพนักงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการที่ผู้ประกอบวิชาชีพนั้นมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องอยู่ เพื่อจูงใจหรือสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเจ้าพนักงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องนั้น

ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้คุณหรือให้โทษใดๆ ต้องไม่รับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์จากผู้อื่น เพื่อจูงใจหรือสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจของตน

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพในงานที่ตนไม่ได้รับทำ ตรวจสอบ หรือควบคุมด้วยตนเอง

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่โฆษณา ใช้จ่าย วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ด้วยประการใดๆ ซึ่งการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของตนเอง เว้นแต่การแสดงชื่อ ตำแหน่ง คุณวุฒิ สาขาของวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ที่อยู่ หรือสำนักงานของผู้ประกอบ วิชาชีพนั้นเอง

ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่โฆษณา ใช้จ่าย วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นเอาตนหรือชื่อของตนไปโฆษณามลทินที่เกี่ยวกับงานวิชาชีพสถาปัตยกรรมทั้งปวงทั้งที่ระมัดระวังมิให้มีการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของตนถูกเผยแพร่ออกไปในสื่อต่างๆ ในทำนองโฆษณาความรู้ความสามารถของตนเองหรือของผู้อื่น

หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้ว่าจ้าง

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพพึงรับให้บริการวิชาชีพก็ต่อเมื่อผู้ประกอบวิชาชีพนั้น รวมถึงผู้อื่นซึ่งร่วมกันในการดำเนินงาน มีคุณวุฒิโดยการศึกษา โดยการฝึกฝน หรือโดยประสบการณ์เพียงพอในสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ จากผู้รับเหมาหรือบุคคลอื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ให้กับผู้ว่าจ้าง

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนได้รับทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง หรือโดยคำสั่งของเจ้าพนักงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือตามคำสั่งศาล

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่รับดำเนินงานโดยใช้รูปแบบอย่างเดียวกันที่เคยรับทำให้แก่ผู้ว่าจ้าง รายอื่น เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ว่าจ้างรายนั้น และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายใหม่นั้นทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว

ข้อ 15 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่รับดำเนินงานโดยใช้รูปแบบอย่างเดียวกันที่เคยรับทำให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่นเพื่อการเปรียบเทียบประกวดแบบ หรือประกวดราคาเว้นแต่ได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ว่าจ้างรายนั้น และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายใหม่ทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว

ข้อ 16 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่แสวงหาหรือตกลงรับงานโดยรับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าความเหมาะสม ตามมาตรฐานวิชาชีพสถาปัตยกรรม จนเป็นเหตุให้ตนไม่สามารถจะให้บริการเต็มความรับผิดชอบที่มีต่อผู้ว่าจ้างของตนและต่อสาธารณะ

ข้อ 17 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่อดอ้างกับผู้ว่าจ้างว่าตนเกี่ยวพันเป็นสัมพันธพรรคพวกหรือรู้จักคุ้นเคยกับผู้ใดอันกระทำให้ผู้ว่าจ้างหลงผิดว่าตนสามารถจะทำการให้ผู้ว่าจ้างได้รับผลตอบแทนเป็นพิเศษนอกจากทางการงาน หรือหลอกลวงว่าจะชักนำจูงใจให้ผู้นั้นช่วยเหลือในทางใด ๆ ก็ได้

ข้อ 18 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่จงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่งานของผู้ว่าจ้าง หรือปิดบังข้อความที่ควรแจ้งให้ผู้ว่าจ้างได้ทราบ

หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

ข้อ 19 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่โอ้อวดความรู้ความสามารถของตนจนเกินกว่าความเป็นจริง และต้องไม่แอบอ้างความคิดหรือผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพอื่นว่าเป็นของตน

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่แสวงหางานด้วยการแข่งขันกับผู้ประกอบวิชาชีพอื่นโดยวิธีประกวดราคา หรือลดผลประโยชน์ สิ้นจ้างหรือบำเหน็จรางวัล

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่เสนอบริการของตนในการประกวดแข่งขันที่ไม่ได้มาตรฐานการประกวดแบบตามมาตรฐานวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่เข้าแย่งรับทำงานขึ้นเดียวกันและในขอบเขตงานเดียวกันจากผู้ว่าจ้างรายเดียวกันที่ได้ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพอื่นอยู่แล้ว เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ประกอบวิชาชีพนั้น หรือผู้ว่าจ้างมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรที่เชื่อได้ว่าได้บอกเลิกสัญญาว่าจ้างกับผู้ประกอบวิชาชีพอื่นนั้นแล้ว

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่รับตรวจสอบงานซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพอื่นทำอยู่ เว้นแต่เป็นการตรวจสอบตามหน้าที่หรือขอบเขตของงานหรือตามวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบของผู้ว่าจ้าง และได้แจ้งหน้าที่หรือขอบเขตของงาน หรือวัตถุประสงค์ดังกล่าวให้ผู้ประกอบวิชาชีพอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว

ข้อ 24 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ใช้หรือคัดลอกแบบ รูป แผนผัง ผังหรือเอกสารที่เกี่ยวกับงานของผู้ประกอบวิชาชีพอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบวิชาชีพอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 25 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่จงใจกระทำการใดๆ ให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียงของผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

บทลงโทษของผู้ที่กระทำความผิดต่อจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8(6) (ง) มาตรา 48 และมาตรา 62 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ

บุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 39 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สถาปนิกโดยความเห็นชอบของ สภานายกพิเศษแห่งสถาปนิกออกข้อบังคับว่าด้วย การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต ของผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2544 หมวด 4 เรื่องการวินิจฉัยชี้ขาด ข้อ 25 ไว้ดังนี้

- (1) ตักเตือน
- (2) ภาคทัณฑ์
- (3) พักใช้ใบอนุญาต มีกำหนดตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี
- (4) เพิกถอนใบอนุญาต

4.4.2 วิเคราะห์รรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกในบริษัทรับสร้างบ้าน

บริษัทรับสร้างบ้านเป็นองค์กรทางธุรกิจที่รวมเอานักปฏิบัติวิชาชีพหลายสาขามาร่วมกันทำงาน ไม่ว่าจะเป็นสถาปนิก วิศวกร ช่างเทคนิค ฯลฯ การปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกภายใต้กรอบนโยบายของ องค์กรที่ทำงานซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจนั้น สถาปนิกต้องรู้จักประยุกต์รูปแบบการทำงานให้มีความเหมาะสม กับลักษณะการดำเนินธุรกิจ โดยสถาปนิกต้องคำนึงถึงหลักแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพที่อยู่เสมอด้วย

- (หมวด 2 ข้อ 3) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทำด้วยความตั้งใจ และเต็ม ความสามารถ ตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการ ให้สนองต่อประโยชน์ของผู้ว่าจ้างและสาธารณะอย่างถูกต้อง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า “แบบมาตรฐาน” อาจหมายถึงรูปแบบบ้านที่ทีมงานออกแบบของ บริษัทรับสร้างบ้านได้ใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการสร้างสรรค์ผลงานออกมา แต่ก็ ไม่ได้หมายความว่าแบบมาตรฐานนั้นจะเป็นแบบที่ดีที่สุดและเหมาะสมสำหรับทุกๆสถานที่ก่อสร้าง ทั้งนี้เพราะเมื่อบริบทและสภาพแวดล้อมของสถานที่ก่อสร้างเปลี่ยนไป แบบมาตรฐานก็ต้องมีการ ปรับแก้เพื่อให้บ้านที่จะทำการก่อสร้างสามารถตอบสนองการใช้งานได้อย่างดีที่สุด โดยในการปรับ แก้แบบมาตรฐานนั้น สถาปนิกพึงยึดหลักปฏิบัติและหลักวิชาการที่ถูกต้องเสมอ

ตัวอย่างเช่น กรณีที่สถาปนิกวิเคราะห์แล้วเห็นว่า หากทำการก่อสร้างบ้านตามรูปแบบ มาตรฐานบนที่ดินของลูกค้านั้น ปรากฏว่าตำแหน่งของห้องน้ำอยู่เหนือลม สถาปนิกจะต้องทำการ ปรับแก้แบบบ้านนั้นเพื่อไม่ให้งานของลูกค้านั้นต้องประสบกับปัญหาจากกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ หรือในกรณีที่ลูกค้าต้องการให้บริษัทปรับแก้แบบบ้านตามใจของตน แต่สถาปนิกวิเคราะห์แล้ว พบว่า อาจเกิดปัญหาในชั้นได้ภายหลัง สถาปนิกจะต้องอธิบายและชี้แจงให้ลูกค้าได้รับทราบตาม หลักวิชาการที่ถูกต้อง ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ของลูกค้าเอง

- (หมวด 2 ข้อ 8) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ด้วยประการใดๆ ซึ่งการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ความรู้ความชำนาญในการ ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของตนเอง เว้นแต่การแสดงชื่อ ตำแหน่ง คุณวุฒิ สาขา ของวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ที่อยู่ หรือสำนักงานของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นเอง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทรับสร้างบ้านในปัจจุบัน ไม่ได้เข้า ข่ายที่จะทำให้สถาปนิกในบริษัทรับสร้างบ้านจะต้องละเมิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแต่อย่างใด ทั้งนี้ เป็นเพราะสถาปนิกทำงานในลักษณะตัวแทนขององค์กร ซึ่งเปรียบเสมือนบริษัทรับสร้างบ้านเป็น พระเอก ส่วนสถาปนิกเป็นเพียงตัวประกอบหนึ่งภายในองค์กร ในส่วนของการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ของบริษัทรับสร้างบ้าน ก็ไม่ได้ชูประเด็นความโดดเด่นหรือเหนือกว่าของตัวสถาปนิก

อย่างไรก็ตาม ด้วยลักษณะการทำงานของสถาปนิก โดยเฉพาะสถาปนิกฝ่ายชายที่ จะต้องทำหน้าที่เป็นด่านแรกในการติดต่อกับลูกค้า และให้ข้อมูลในมน้ำวลูกค้าเพื่อให้ได้งาน สถาปนิกจะต้องพึงใช้ความระมัดระวังปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า จะต้องไม่ให้เกิดการติดต่อพูดคุยกับลูกค้า เป็นการโฆษณา อวดอ้างความสามารถของตนเองหรือบริษัทว่าเหนือกว่าผู้อื่นหรือบริษัทคู่แข่ง

ผู้วิจัยเห็นว่า จรรยาบรรณข้อนี้มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ในประเด็นการโฆษณา การ ประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมวิชาชีพ ว่ามีขอบเขตแค่ไหน อย่างไร องค์กรทางวิชาชีพที่มีบทบาท ในการกำหนดกรอบการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม จึงควรที่จะมีการหาข้อสรุปและกำหนด ขอบเขตที่ชัดเจนในแต่ละประเด็น

- (หมวด 3 ข้อ 14) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่รับดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบอย่างเดียวกับที่เคย ได้รับทำให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่น เว้นแต่จะได้รับคามยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ ว่าจ้างรายนั้น และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายใหม่นั้นทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว

จรรยาบรรณข้อนี้ อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้สถาปนิกเอาเปรียบลูกค้ารายใหม่ โดย การใช้แบบเก่าที่เคยให้บริการกับลูกค้ารายก่อนๆ ทั้งที่สถาปนิกไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถใน การสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่ แต่ในกรณีแบบบ้านชนิดมาตรฐานของบริษัทรับสร้างบ้าน ผู้วิจัย เห็นว่า การใช้แบบบ้านชนิดมาตรฐานในการให้บริการลูกค้า นั้น บริษัทรับสร้างบ้านไม่ได้มีเจตนา ในการปิดบังหรือหลอกลวงลูกค้า ขณะเดียวกันลูกค้าเองก็ทราบที่มาของแบบบ้านตั้งแต่ต้น การนำ แบบบ้านชนิดมาตรฐานไปทำการปลูกสร้างมากกว่าหนึ่งครั้ง จึงเป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายเข้าใจตรงกัน และตกลงยอมรับแบบบ้านชนิดมาตรฐานนั้นตั้งแต่ต้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในปัจจุบันบริษัทรับสร้างบ้านกลายเป็นทางเลือกหนึ่งในการทำงาน ให้บริการวิชาชีพของสถาปนิก องค์กรทางวิชาชีพควรที่จะทบทวนรายละเอียดเนื้อหาที่ใช้กำหนด เป็นกรอบให้สถาปนิกปฏิบัติตาม ว่ามีความเหมาะสมกับยุคสมัยและครอบคลุมการให้บริการ วิชาชีพในทุกๆหน่วยหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ กฎหรือกติกาต่างๆควรต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้อง กับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์สูงสุดร่วมกันของทุกฝ่าย

- (หมวด 4 ข้อ 20) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่แสวงหางานด้วยการแข่งขันกับผู้ประกอบวิชาชีพอื่นโดยวิธีประกวดราคา หรือลดผลประโยชน์ สิ้นจ้าง หรือบำเหน็จรางวัล

จรรยาบรรณข้อนี้ เป็นอีกข้อหนึ่งซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีการใช้คำศัพท์ที่กำกวม ไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน กล่าวคือ ในธุรกิจรับสร้างบ้านนั้น รูปแบบการหางานช่องทางหนึ่ง คือการประกวดหรือประมูลงาน โดยเฉพาะการประมูลงานก่อสร้างบ้านจากบริษัทพัฒนาและจัดสรรที่ดิน ซึ่งแนวโน้มการดำเนินการก่อสร้างบ้านพักอาศัยในปัจจุบัน บริษัทพัฒนาและจัดสรรที่ดินหันมาใช้บริการบริษัทรับสร้างบ้านมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะความเป็นมืออาชีพในการทำงาน และบริษัทพัฒนาและจัดสรรที่ดินก็สามารถแก้ปัญหาเรื่องผู้รับเหมาทำงานได้

ผู้วิจัยมีความเห็นในประเด็นนี้ว่า การหางานโดยวิธีการประกวดหรือประมูลงานของบริษัทรับสร้างบ้าน ไม่ได้เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการรายอื่นแต่อย่างใด ตรงกันข้าม ประโยชน์ก็จะตกอยู่กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริโภค บริษัทพัฒนาและจัดสรรที่ดิน รวมทั้งบริษัทรับสร้างบ้านเอง การใช้ถ้อยคำในลักษณะข้างต้น ทำให้ความเข้าใจได้ว่า การประกวดหรือประมูลงานของบริษัทรับสร้างบ้าน เป็นสิ่งต้องห้าม ซึ่งไม่เป็นจริงในทางปฏิบัติ

จากการศึกษาและวิเคราะห์จรรยาบรรณส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิชาชีพของสถานปณิกนั้น ทำให้มีความเข้าใจในเจตนารมณ์ขององค์กรที่มีหน้าที่ในการกำกับ ควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพ ข้อกำหนดต่างๆ ในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพคือกรอบที่จะทำให้วิชาชีพสถาปัตยกรรมดำรงไว้ซึ่งเกียรติฐานะ และอยู่คู่กับความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติสืบไป อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าข้อกำหนดต่างๆ ที่เคยใช้ (บังคับ) ได้ผลดีในยุคสมัยหนึ่ง อาจต้องมีการพิจารณาทบทวนเพื่อให้มีความเหมาะสมเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป องค์กรธุรกิจเช่นบริษัทรับสร้างบ้านถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการปฏิบัติวิชาชีพของสถานปณิก การกำหนดกรอบและขอบเขตในลักษณะที่เปิดโอกาสในการทำงานมากขึ้น จึงน่าจะส่งผลดีต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมและตัวสถานปณิกซึ่งมีจำนวนมากขึ้นในแต่ละปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย